



NOTAT

23-05-2022

EMN-2022-00772

1550688

Julie Kjærgaard

Bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål om forskning i behandling til forebyggelse af seksualforbrydelser mod børn

Sundhedsministeriet fremsendte den 20. maj 2022 anmodning om bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål 808-811 om forskning i behandling til forebyggelse af seksualforbrydelser mod børn. Af henvendelsen fremgik det, at der i spørgsmål 808 udelukkende anmodes om bidrag til besvarelsen af delspørgsmål 1 og 2, og ikke delspørgsmål 3, der vedrører straffeloven. Ligeledes fremgik det, at der ikke ønskedes bidrag til spørgsmål 812.

Nedenstående bidrag er indhentet fra Region Hovedstadens Psykiatri, Sexologisk Klinik, Psykiatrisk Center København.

Baggrund

I Danmark varetages den højtspecialiserede behandling af seksualkriminelle i psykiatrien af tre behandlingssteder:

- Region Hovedstaden: Sexologisk Klinik, Psykiatrisk Center København, Region Hovedstadens Psykiatri.
- Region Syddanmark: Retspsykiatrisk Klinik, Middelfart, Odense Universitetshospital.
- Region Midtjylland: Retspsykiatrisk Klinik, Aarhus Universitetshospital.

Den højtspecialiserede behandling sker i regi af den nationale behandlingsordning for visse seksualkriminelle.

Behandlingsordningen blev iværksat som en forsøgsordning den 1. oktober 1997 og permanentgjort i 2001. Anvendelsesområdet for behandlingsordningen er personer i medfør af straffelovens § 210 om incest og kap. 24 (§§ 216-236) om forbrydelser mod kønssædeligheden. Behandlingen tilbydes enten via den ambulante behandlingsordning eller visitationsordningen.

Er personen idømt frihedsstraf fra 4-6 måneder og op til omkring 1½ år i en sag, hvor forholdet ikke har omfattet vold eller ulovlig tvang, kan personen, hvis denne vurderes

motiveret og egnet til behandling, tilbydes et betinget vilkår om psykiatrisk/sexologisk behandling som alternativ til ubetinget straf (den ambulante behandlingsordning).

Er personen idømt tidsbestemt fængselsstraf i 30 dage og op til 5 års ubetinget tilbydes personen psykiatrisk/sexologisk behandling som supplement til fængsel.

Behandling af ikke-dømte med afvigende seksuelle interesser (fx seksuel interesse i børn) finder også sted i behandlingsordningen.

Behandling af personer idømt tidsbestemt fængsel fra 4-5 år og tidsubestemte domme (fx forvaring) varetages af Herstedvester Fængsel.

I Danmark eksisterer desuden anonyme tilbud til personer med seksuel interesse i børn og unge: **1)** Bryd Cirklen, der er en telefonrådgivning og et website, der betjenes af Sexologisk Klinik, hvor personer med seksuel interesse i børn og unge, pårørende og fagpersoner kan henvende sig til anonymt, og **2)** Ctrl, der er et website, der betjenes af Red Barnet, som henvender sig med oplysning til børn og unge med seksuelle tanker og seksuel interesse i andre børn og unge, pårørende og fagpersoner.

Aktuel forskning

I Danmark udføres forskning vedrørende seksualkriminalitet mod børn og/eller voksne (post-doc niveau), så vidt vides, kun på Sexologisk Klinik på Psykiatrisk Center København, Region Hovedstadens Psykiatri, hvor der aktuelt pågår forskningsprojekter vedrørende:

- 1) Evaluering af den kriminalpræventive effekt af den nationale behandlingsordning i perioden 2006-09.
- 2) Evaluering af henvendelser til den anonyme telefonrådgivning for personer med seksuel interesse i børn.
- 3) Afprøvning af forskellige redskaber/metoder til forudsigelse af fornyet seksualkriminalitet blandt seksualkriminelle.
- 4) Undersøgelse af omfanget og grovheden af fornyet kriminalitet hos seksualkriminelle mentalundersøgt 1978-92, inkl. undersøgelse af risikoen for at blive dømt for seksualkriminalitet, hvis ens forældre er blevet dømt for seksualkriminalitet.

Der er desuden planlagt flere andre forskningsprojekter, bl.a. vedrørende omfanget af pædofili samt den kriminalpræventive effekt af behandlingsordningen fra 2010 og fremadrettet, men der er imidlertid ikke opnået ekstern finansiering af projekterne.

Der er blandt andet også planlagt et mindre forskningsprojekt, der skal afprøve et nordamerikansk initiativ (Help Wanted) rettet mod yngre mod seksuel interesse i børn (pædofili). Projektet er initieret og planlagt af en svensk forskergruppe og forventes udført i Sverige og Danmark, hvis der opnås finansiering af projekterne i begge lande. Det overordnede formål med dette projekt er at få personer med pædofili, antageligt primært ikke-dømte, til at håndtere deres seksuelle interesse i børn på mere hensigtsmæssig måde, som skal mindske undersøgelsespersonernes risiko for at begå seksualkriminalitet mod børn.

I Danmark gennemføres desuden aktuelt to ph.d.-projekter indenfor relaterede

områder:

- 1) *The Digital Lives of Pedophiles* ved Mikkel Rask Pedersen, Institut for Kommunikation og Kultur – Afdeling, Aarhus Universitet, i samarbejde med Red Barnet. Dette projekt har fokus på ikke-dømte personer med pædofili og deres brug af online peer-support fora for personer med pædofili. Projektet berører dog også, hvordan det offentlige system kan forbedre kontakt til ikkedømte personer med seksuelle interesser, der er i risiko for at skade andre.
- 2) Det andet projekt har fokus på muligheder og udfordringer forbundet med rehabilitering af grønlandske seksualkriminelle: *Rehabilitation of subjects with sexual offending behavior in Greenland: A qualitative study of possibilities and challenges associated with rehabilitation* ved Mathilde Salskov Sams, Kriminologi, Aalborg Universitet, i samarbejde med Grønlands Universitet. Seniorforsker Susanne Bengtson, Sexologisk Klinik, Psykiatrisk Center København, fungerer som ekstern vejleder for begge ph.d.-studerende.

Besvarelse af spørgsmål 808-811

Spørgsmål 808

Vil ministeren henset til, at international forskning viser, at der endnu ikke er udviklet behandling med høj effekt for de personer, der begår seksuelle overgreb, navnlig dem, der begår seksuelle overgreb mod børn, jf. *Behandling af seksualkriminelle* Madvig, Kristensen og Bengtson, Ugeskriftet.dk, 26. april 2021, oplyse følgende:

- Forsøger man i Danmark på baggrund af forskning at udvikle nye og bedre behandlingsmetoder, således at man forebygger seksualforbrydelser mod børn og voksne mere effektivt?
- Gennemføres der i Danmark forskning, der afprøver de behandlingsmetoder, der i udlandet har vist sig mest effektive til at forebygge seksuelle overgreb på børn og voksne, som man f.eks. gør i Sverige?
- Når der laves ny lovgivning indenfor straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser, gennemføres der så forskning, der evaluerer, hvordan den ny lovgivning virker?

Svar

Ad delspørgsmål 1 og 2:

Jævnfør ovenstående gennemgang af forskningsprojekter, gennemføres der i Danmark yderst begrænset forskning, hvori der indgår personer dømt for at begå seksualkriminalitet mod børn og/eller voksne, ligesom den igangværende forskning primært består i evaluering af igangværende indsatser, deskriptiv forskning og registerforskning. Den begrænsede forskningsaktivitet skal i høj grad ses i lyset af vanskelighederne med at få finansieret forskningsindsatser inden for dette særlige fagområde (Bengtson, Sørensen, & Kristensen, 2019).

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at der i Danmark, så vidt vides, ikke foregår forskningsprojekter, der specifikt har til formål at udvikle nye og bedre behandlingsmetoder af dømte seksualkriminelle med henblik på mere effektiv forebyggelse af seksualforbrydelser mod børn og voksne.

Der gennemføres imidlertid ikke systematisk eller større afprøvning af behandlingsmetoder, der i udlandet har vist sig mest effektive til at forebygge seksuelle overgreb på børn og voksne, som man f.eks. gør i Sverige. Der efterlyses internationalt forskningsprojekter, der lever op til de videnskabelige standarder, der almindeligvis stilles krav om i videnskabelige undersøgelser, navnlig hvad angår behandlingen af personer, der har begået seksualkriminalitet mod børn (Forte, 2015).

Spørgsmål 809

Vil ministeren oplyse, om der i Danmark, for at afværge seksuelle overgreb mod børn eller voksne, forskes i at udvikle initiativer, der kan forbedre kontakt til ikkedømte personer med seksuelle interesser, der er i risiko for at skade andre, (f.eks. pædofile eller sadister), henset til at det i Danmark kan være svært for sådanne personer at få adgang til behandling?

Svar:

Hvad angår forskning i at udvikle initiativer, der kan forbedre kontakt til ikkedømte personer med seksuelle interesser, der er i risiko for at skade andre, (f.eks. pædofile eller sadister), kan det oplyses, at der, så vidt vides, ikke pågår en sådan forskning i Danmark. Ph.d.-projektet ved Mikkel Rask Pedersen belyser, hvad der hindrer nem adgang til behandling, og projektet belyser også, hvad der skal til for at forbedre kontakten til ikke-dømte personer med seksuel interesse i børn (fx, i Rask Pedersen & Bengtson, in prep.). Der er imidlertid ikke tale om udvikling eller afprøvning af metoder til at forbedre kontakten til den pågældende gruppe eller andre grupper med seksuelle afvigelser (fx seksuel sadisme).

Spørgsmål 810

Vil ministeren oplyse, om der i Danmark forskes i at udvikle indsatser, der tidligt kan nå unge mennesker med seksuelle tanker om børn og forebygge overgreb, idet international forskning viser, at seksuelle tanker om børn typisk starter i ungdommen, og at efterspørgslen efter hjælp til at håndtere disse tanker er stor, jf. Tozdan & Briken 2018, Houtepen et al. 2015?

Svar:

Der er planlagt afprøvning af nordamerikansk udviklet indsats (Help Wanted), der har til formål at nå yngre personer med seksuel interesse i børn med henblik på at mindske deres risiko for at begå seksuelle overgreb på børn. Imidlertid er der tale om et mindre projekt, der primært er rettet mod ikke-dømte, ligesom projektet ikke har opnået ekstern finansiering.

Spørgsmål 811

Vil ministeren oplyse, om der i Danmark forskes specifikt i forebyggelse rettet mod unges brug af digitalt materiale, hvori der indgår overgreb mod børn, henset til at produktion og forbrug af sådan materiale er stigende, og langt størstedelen af de personer, der for første gang tilgår dette ulovlige materiale, er under 18 år, jf. CSAM Users on the Dark Web, 2021?

Svar:

Der er ikke kendskab til, at der i Danmark forskes specifikt i forebyggelse rettet mod unges brug af digitalt materiale.

Referencer

Bengtson S, Sørensen T, Kristensen E (2019). Diagnostik og behandling af pædofili. Ugeskrift for Læger;181,2-6:V02190123

FORTE (2015). Preventing sexual abuse of children: risk assessment and interventions for adults at risk of offending (Governmental assignment S2015/04650/SAM). Downloaded from: <https://forte.se/app/uploads/2016/02/preventing-sexual-offending-against-children.pdf>

Madvig F, Kristensen E, Bengtson S (2020). Behandling af seksualkriminelle – overview af systematiske reviews. Ugeskrift for Læger; 183:V09200571

Rask Pedersen M, Bengtson S (in prep.). Online peer-support forums for minor-attracted persons: A prisma-guided scoping review.